

Van Dijkstraat 15-16

(Foto: J. Spoorenberg en gemeente Eindhoven)

Korte omschrijving

POORTGEBOUW dat deel uitmaakt van een geheel van arbeiderswoningen dat is gebouwd naar het idee van de tuinstad. De initialen van de opdrachtgever, de RK Woningbouwvereniging St. Joseph zijn te vinden in de noordgevel van het afgebeelde poortgebouw.

De wijk bestaat uit straten die parallel lopen aan de Kempensebaan. Deze wordt doorkruist door een centrale as met twee poortgebouwen tegenover elkaar. In de voorgevel van het zuidelijke poortgebouw is een Madonnabeeld en in de daartegenover gelegen gevel aan de Frans Halsstraat een St. Josephbeeld geplaatst, samen het symbool van het rooms katholieke gezinsideaal.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *05-08-2002

Rijksmonument nummer: 518788

Redengevende omschrijving

Inleiding

POORTGEBOUW met woningen in traditionele stijl in een straatwand, gebouwd in 1921 naar ontwerp van architect L. O. J. Kooken. Het poortgebouw en de wijk waar het deel van uitmaakt, kwamen tot stand in opdracht van de woningbouwvereniging voor katholieke arbeiders St. Joseph. Deze wijk, waarbinnen het poortgebouw een centrale plaats inneemt, ligt in het stadsdeel Tongelre, nabij het Eindhovens Kanaal.

Omschrijving

Het poortgebouw met woningen bestaat uit een middendeel van twee bouwlagen met een topgevel. Dit gedeelte heeft een schilddak waarvan de nok evenwijdig aan de straat loopt, de topgevel is voorzien van een zadeldak. Aan weerszijden hiervan is een eenlaags gedeelte onder een wolfdak gebouwd. In het midden van het pand bevindt zich een brede onderdoorgang onder een segmentboog, geflankeerd door twee smalle doorgangen onder rondbogen. Tussen deze gangen bevinden zich bakstenen pijlers als ondersteuning voor de kruisgewelven. Het geheel is uitgevoerd in baksteen waarbij de pijlers aan de straatzijde zijn voorzien van natuursteen kapitelen. Wenkbrauwbogen in een afwijkende kleur baksteen boven de bogen van de doorgangen aangebracht, benadrukken deze doorgangen. In reliëf is verticaal de datering "Anno" en "1920" in een ruitvormige omlijsting in het metselwerk aangebracht. Smeedijzeren ankers vormen de initialen van de woningbouwvereniging: S. J. In het woongedeelte zijn vooral samengestelde ramen geplaatst (op de begane grond is de raamindeling gewijzigd), in de topgevel bevinden zich T-ramen.

Rijksmonument

Waardering

Het poortgebouw met woonhuizen is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de zorg voor de arbeidershuisvesting op religieuze grondslag en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de volkswoningbouw. Het heeft architectuurhistorisch belang door de sobere vormtaal en is van belang als voorbeeld van het werk van architect Kooen. Het geheel heeft ensemblewaarden als een vroeg en een goed voorbeeld van seriewoningbouw met toepassing van assenstelsels en poorten, die het ruimtelijk karakter van de wijk versterken. Het is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur.